

A kullancs csípésről, annak eltávolításáról, a megelőzés lehetőségeiről

A kullancs csípéssel kapcsolatban számtalan rémhír létezik, ezeket szeretnénk most eloszlatni, az információkat "helyére tenni"

A kullancs csípése

Kullancs csípés esetén nem kell feltétlenül pánikba esni, hiszen nem mindegyik kullancs fertőzött, ezért nem is biztos, hogy lesznek tünetek. Ha mégis lesznek, akkor attól függően, hogy vírus vagy baktérium okozza, különböző tünetek jelentkeznek. (Ezekről lentebb olvashat.)

A két leggyakoribb, kullancs terjesztette betegség a **Lyme-kór**, és a kullancs terjesztette **agyvelőgyulladás**.

A kullancs eltávolítása

Abban az esetben, ha kullancsot találunk, minél előbb távolítsuk el, mert minél több időt tölt a bőrben, annál nagyobb a veszélye a fertőzésnek.

A patikákban kapható, acél, rugós kullancscsipesz viszonylag jól használható,

de alkalmas lehet erre egy közönséges, hegyesebb csipesz is. HA UJJAL, KÖRÖMMEL, EGYSZERŰ CSIPESSZEL VAGY ROSSZUL KIALAKITOTT KULLANCS-CSIPESSZEL, SZEMÖLDÖK-CSIPESSZEL PRÓBÁLJUK MEG ELTÁVOLITANI A BŐRBE JUTOTT vérszívót, akkor minden ügyességünk ellenére megnyomhatjuk a kullancs potrohát, és annak fertőzött bétartalmát a bőrsebbe, a saját testünkbe, érendszerünkbe préselhetjük.

Tehát a feji végükhöz, a bőrünkhöz közel próbáljuk meg megfogni, és lassan húzni kifelé, kicsit akár várva közben, hagyva, hogy a kullancs maga eressze el bőrt, így nem kell attól tartani, hogy

a szájszerve (nem a feje – ahogy tévesen mondani szokták) beszakad. Soha ne akarjuk kitépni, ne csavarjuk, hanem **óvatosan, lassan húzzuk kifelé a kullancsot úgy, hogy a bőrünkön kis „sátor” keletkezzen.**

Ha véletlenül beszakad a kullancs szájszerve, akkor sem kell pánikba esni és ne is próbáljuk meg valahogy “kiműteni” azokat onnan, mert ez a szájszerv olyan, mint egy 3 lábú szék, ezért ha túvel, vagy egyéb eszközökkel elkezdjük kiszedni, csak fájdalmas, kellemetlen gyulladást kapunk a csípés helyén. Semmi értelme, hiszen a testben maradt részek egy idő után maguktól kilökődnek, csakúgy, mint egy szálla, ezek már nem tartalmaznak fertőzőképes részecskéket!

Elővigyázatosságból érdemes az eltávolított kullancsot megőrizni (pl. egy fiolába zárni), valamint a csípés dátumát és helyét feljegyezni, mert fertőzés esetén a parazita fajának ismerete segíthet felállítani a kórképet. Nem érdemes előre laboratóriumba küldeni az eltávolított kullancsot, mivel még ha a kullancs esetleg fertőzött is, nem biztos, hogy „áldozatát” megfertőzte, így megelőző kezelés nem jön szóba!

Mit NE tegyünk?

Ne használjunk krémeket, olajat, zsírt, kölnit, fertőtlenítő szereket és ne tekerjessük a kullancsot és ne fertőtlenítsük a csípés helyét eltávolítás után sem! Amennyiben a kullancs fertőzött volt, a baktériumok már szétáradtak a szervezetben, a fertőtlenítő szer csak helyi irritációt okozhat, de a vérpályában és a bőr mélyebb rétegeiben már nem érheti utol az esetlegesen szaporodó baktériumokat, sőt, az irritáció következtében téves diagnózist állíthat fel az orvos.

Mikor szükséges orvoshoz fordulni?

Csak, ha valamilyen tünetünk, panaszunk van:

- a csípés helyén koncentrikus körök terjedése látható (ez a csípés utáni naptól kezdve, akár hónapok múlva is jelentkezhet)
- izom- és ízületi fájdalom, komoly fáradtság jelentkezése esetén
- ha a csípés helyén a piros folt terjed

Ennek részletei pontosabban:

FELISMERT KULLANCSCSÍPÉS ESETÉN

A kullancscsípés helyén

- Legalább 24 óra lappangási idő után és..
- Legalább 3 napja legalább 5 cm átmérőjű és...
- Azóta is fokozatosan növekvő ovális piros folt

FELISMERT KULLANCSCSÍPÉS HIÁNYÁBAN, VAGY A FELISMERT CSÍPÉSTŐL TÁVOL KELETKEZŐ

-Legalább 8 cm-es ovális piros folt

-Ami legalább 5 napja legalább ekkora és fokozatosan növekszik azóta is

- ha a csípést követő két héten belül láz, szédülés, fejfájás mutatkozik
- ha arcidegbénulás lép fel
- ha szívritmus zavar jelentkezik
- ha a fülcimpa vagy az emlőbimbó megduzzad, liláspiros lesz, de nem fáj és a duzzanat 1 hétnél tovább tart

A kullancsok előfordulási helye

A közhiedelemmel ellentétben, a kullancsok nem a fákról “támadják” meg áldozataikat és nem is kizárólag az erdőben jelenthetnek veszélyt, hanem a fűben, bokrok alacsony ágain tartózkodnak, és az arra sétáló állatok szőrébe, vagy az ember ruháira akaszzkodnak fel.

Leginkább a lágyabb bőrrészeket kedveli, mint az ágyék, hónalj, térdhajlat, törzs, de a hajas fejbőr is gyakori előfordulási helye.

A kullancs ormányát a bőrbe előzetes érzéstelenítést követően szúrja be, az esetek többségében csak viszketést érzünk a csípés helyén.

A kullancsok egy része több súlyos betegséget terjeszthet, ezért minden kirándulás és szabadban töltött nap után, alaposan át kell vizsgálni az egész testfelületet.

Ön akkor veszélyeztetett, ha a kullancsok érési fázisának megfelelő időpontokban (április-május vagy augusztus-szeptember hónapokban) olyan területre utazik, ahol magas a kullancsok fertőzöttsége (ilyen hazánkban elsősorban a Dunántúli- és Északi-középhegység), és ott kirándul, szabadidős tevékenységet folytat vagy dolgozik.

A kullancs által terjesztett leggyakoribb betegségek

Lyme-kór

A kullancs eltávolítását követő 3-30 napban fontos, hogy figyeljük a bőrünket, mivel az egyik általa terjesztett betegségnek, a Lyme-kórnak már ekkor kialakulhat az egyik tünete, az ún. erythema chronicum migrans (vándorló bőrpír).

A tünetre az jellemző, hogy a kullancscsípés helyén kis piros folt alakul ki, mely a szélek felé terjed, közepe kifehéredik és az elváltozás gyűrű alakú lesz, majd a testen számos helyen ugyanilyen elváltozás jelentkezik.

A Lyme-folt jellegzetességei

Amennyiben a kullancscsípés utáni órákban gyorsan terjedő, fájdalmas vagy erősen viszkető folt keletkezik, 3 napon belül elmúlik, rendszerint csak allergiás reakció következménye, nincs mögötte fertőzés. Ha ezzel az elváltozással orvoshoz megyünk, nem ússzuk meg az antibiotikum-felírást.

Amennyiben nem vettünk észre kullancscsípést, a kritériumok szigorúbbak, legalább 8 cm átmérőjű foltnak kell lennie. Amennyiben a Lyme-foltról leírt feltételek nem teljesülnek specialista véleményét kell kikérni.

A kullancs által terjesztett betegségektől való felkorbácsolt félelem sokkal veszélyesebb, mint gondolnánk. Rengeteg embert kezelnek feleslegesen, a téves Lyme diagnózis és az ehhez kapcsolódó kezelések ártalmasak lehetnek.

Egyetlen olyan tünet van, ami gyors ellátást indokol, ez pedig az arcon kezdődő Lyme-folt. A fül mögötti kullancscsípés okozza, így egy olyan kört kell elképzelni, melynek centruma a fül mögötti régió, de a körből csak a fül előtti, közel függőleges csík látható, ami napról napra vonul az orr irányában, ahol aztán rendszerint el is tűnik.

A folt megjelenését követő napokban már arcidegbénulás és agyhártyagyulladás alakulhat ki, ezek kezelése bonyolultabb, és persze a szövödmények miatt is gyors diagnózisra van szükség. Az ilyen esetekben is specialista feladata a teendők meghatározása.

Sürgős ellátást indokol a Lyme-kórhoz tartozó szívizomgyulladás. Ez nagyon ritka, és nem is szokták felismerni. Mivel a szív ingervezető rendszerét támadja meg a kórokozó, ezért alacsony pulzusszámmal jár, adott esetben ijesztő kórkép, eszméletvesztést okozhat.

Kullancscsípés utáni kétfázisú láz a vírusos agyvelőgyulladásra utal, addigra már elég súlyosak a tünetek, tehát függetlenül attól, hogy felmerül-e a kullancs által terjesztett fertőzés, a beteg kórházba, vagy legalábbis orvoshoz kerül.

Tekintve, hogy nincs a betegség ellen hatékony orvosság, nem kell akkor sem megijednie, ha nem észlelte időben a csípést, azonban a tünetek jelentkezésekor mindenképpen keresse fel házi orvosát, vagy forduljon hozzánk!

Sajnos a Lyme-kór ellen védőoltás nem létezik, fertőzés esetén antibiotikum kezelésre van szükség.

Kullancs okozta agyvelőgyulladás

A kialakult fertőzés ellen sajnos nincs specifikus vírusellenes kezelés. A hatékony védelmet a megelőzés jelenti, amit időben adott védőoltással biztosíthatunk, amit jóval a fertőzésveszélyt (például a tervezett utazás) megelőzően kell adni. A védőoltás beadása után, a szervezet védő hatású ellenanyagot termel a vírus ellen. (Amikor egy későbbi időpontban egy fertőzött kullancs megcsípi a már beoltott páciens, már védett a betegséggel szemben.)

Érdemes a védőoltást beadatni minden gyermeknek és felnőttnek, akik akár hosszabban, akár csak átmenetileg fertőzött vidéken tartózkodnak! A kullancscsípéssel járó fertőzések megelőzése érdekében – a védőoltás mellett – ajánlatos a zárt öltözék, illetve a rovarriasztók és -irtók alkalmazása is.

A legfontosabb szabály azonban az, hogy minden szabadban töltött nap után nézzük át gyermekünk, családtagjaink bőrét, hiszen ha a kullancs rövid ideig volt a bőrben, a fertőzés kialakulása mindkét veszélyes betegség tekintetében igen valószínűtlen.

A védőoltásról

A „kullancs oltás” kizárólag az agyvelőgyulladást okozó vírus ellen véd, a Lyme kór ellen nincs védőoltás!

A javasolt oltási menetrend: 0, 1., 12. hónap. **A második oltás után pár nappal már védettnek tekinthető a páciens.** A 3 oltás után 3 évvel, majd ezt követően 5 évente emlékeztető oltások beadása javasolt, mindaddig, ameddig a védettséget fenn kívánjuk tartani.

A kullancs oltást 2 éves kor után lehet megkezdeni, célszerűen a kullancs szezon előtt, ami már akkor megkezdődik, amikor az átlagos hőmérséklet 5 egymást követő napon +5 fokot meghaladja. Ez az utóbbi években már február elején bekövetkezhet. ,